

ידעו כל עורכי העיתונים בלונדון את פרטי העניין. גם במיקרה זה הם העלימו את הפרשה מעיני קוראיהם. בטענות שווא של "הגנה על הפרטיות" והזכות ל"צינור עת הפרט", וגם מתוך פחד מפני חוקי הדיבה.

כאשר התפוצצה הפרשה, לבסוף גר-מה למשבר מדיני ראשון-במעלה. השך נאלץ להתפטר, הממשלה כולה כימעט נפלה. התגלה שבמשך זמן רב שררה ברשותי-הביטחון הבריטיים קלות-דעת ש-גבלה בהפקרות.

למי הועיל קשרי-ההשתקה? אולי לי קצ"ב הסובייטי, אך בוודאי לא לאיזשהו אינטרס בריטי.

„עדיפות עליונה“

אני מעלה את הדברים בהקשר מעשי ביותר: הדיון המתנהל עתה בוועדה של הכנסת על הצעת-החוק של שמואל תמיר, המתעטף באיזטלה של „הגנה על הפרטיות“.

כבר ניתחתי הצעה אומללה זו בהר-חבה מעל עמודי העולם הזה (2230 והל-אה). העיתונות הישראלית כולה קיבלה את דעתנו על האופי הקטלני של יוזמה זו. היה נדמה שעם סילוקו של תמיר ממישרד-המישפטים ייסתם הגולל על נסיון זה לחסום את פי העיתונות הרופשית.

אלא שקרה ההיפך. תמיר הפך חבר בוועדת-החוקה-החוקי-מישפט של הכנסת.

אדוארד ה"ח (בסדרת הטלוויזיה) מעלה באמון הקוראים

ומפעיל שם טרור כדי להעביר את הצעת-החוק. יורשו סר-הישע, שר המישפטים משה ניסים, הודיע כי ממשלת-בגין מעני-קה להצעה זו „עדיפות עליונה“ מעל לכל חוק הבא להבטיח את זכויות-האזן רח, ותבע מן הוועדה להעביר אותה בחי-פזון מירבי. יו"ר הוועדה, דויד גלאס המפד"לי, משתף פעולה עם מגמה זו, ודווג לכך שהדיון בהצעה יתקדם במהי-רות-הבזק. תוך נתיחת כל תפקידה-האח-רים של הוועדה.

כאשר תחל הדיון בוועדה, ביקשתי להש-תתף בו כמשקיף, לאור העובדה שהנני העיתונאי המיקצועי היחיד בכנסת, ושעל כן יש ביכולתי להצביע על ההיבטים המעשיים של סעיפי-החוק. ואכן, יו"ר הוועדה נענה לבקשתי, דבר המקובל בר-מערכת-הנימוסים של הכנסת. אך ברגע ששמואל תמיר הצטרף לוועדה, התנגד להזמנתי. נערכה הצבעה, וזכותי להש-תתף נשללה ממני. (אגב, היה זה שמואל תמיר שתבע, בשעתו, במסע רעשני של פירסום-עצמי, לפתוח את כל הוועדות של

(המשך בעמוד 60)

לוי אשכול

לו למילוי תפקידו כציבור אחראי, פשוט העלימו ממנו את הידיעה החשובה ביותר בממלכה. הציבור הבריטי לא ידע כי המוסד הממלכתי העליון, ועימו כל צמרת המדינה, נתונים במשבר עמוק. המונע בעדם מלתפקד כראוי.

הלורד והנאצים

כך זה נעשה בשם „הגנה על הפרטיות“, וכיבוד „צינור הפרט“, העורכים סברו שהם מגינים על המלך, שיש לו זכות לחיים פרטיים כמו לכל אדם אחר. הם גם סברו, כנראה, שאם יעלימו את העובדות במשך כמה זמן, תי-עלם הבעייה מעצמה.

התוצאה היתה, כמוכן, הפוכה. כמו כימעט תמיד, קשרי-ההשתקה השיג את התוצאה הפוכה מזו שקיוו לה.

ביודעו כי העיתונות מגינה עליו, נהג המלך הצעיר בחוסר-אחריות גובר והר-לך, הוא זנח את ענייני המדינה. הוא התמסר כולו להרפתקת-האהבים שלו, ובסוף החליט לשאת את האשה, על אפס ועל תמחם של ראשי המימסד הבריטי.

בסיומה של הפרשה גרם המלך למש-בר חוקתי, ונאלץ להתפטר. בתקופה הר-חמורה ביותר של היסיה עם גרמניה הנאצית (שהלורד ביוורברוק, אגב, נמנה עם מעריציה ומלצי-היזר שלה) היתה בריטניה אחוזה במשבר שלל ממנה כל אפשרות להתמודד עם בעיותיה הגדולות, שנגעו לגורל העולם כולו.

„העולם הזה“, שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, מ.ל. 03-232262/3/4. תאריך: 136 • מוען: מברקים • עודמפרם • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסף ינאי • עורכת-בנית: יוסף שנון • עורכת כיתוב: לילית בוארון • צלמי מערכת: ציון צפיר וגינה רוזן • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחקרת המודעות: רפי זכרונני • המו"ל: „העולם הזה“ בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש“ בע"מ, תל-אביב, רחוב בן-אכור • הפצה „גד“ בע"מ • גלופות צינורגורפיה „לבספי“ בע"מ.

קיא קי

(דייוויד) את הלורד באורברוק, ושיכנע אותו לגנוז את הידיעה. „מקס“ היה בעל העיתון השערווייתי הגדול ביותר בבריטניה, עיתון-רחוב וול ביותר מן הסוג שאינו קיים בישראל. הצלחתו המיס-חרית העניקה לו מכובדות ותואר-אצו-לה. כמו צהרונני ישראל, הוא בנה את הצלחת עיתוניו על לאומנות שלוחת-רסן והשקפת-עולם ימנית קיצונית.

ביוורברוק שוכנע בגלל על-ידי אדו-ארד, וזהו תופעה ידועה, מעין מחלה מיקצועית של עורכי-עיתונים: קל מאוד לשכנע אותם לגנוז ידיעה, אם מתחנ-פים אליהם וגותנים להם להרגיש את הכוח הרב הנתון בידיהם. כל עורך גא בכך שהוא יודע סוד כמוס, שהוא יכול להתחלק בו עם ידידיו, אך להעלימו מן הציבור הרחב. דויד בן-גוריון ניצל חול-שה זו של עורכים רבים כדי להקים את „ועדת-העורכים“ (של העיתונות היומית), שלא היתה אלא מכשיר בידו כדי לכפות על העיתונות קישרי-השתקה בעניינים אשר פירסומם לא היה נוח לו.

העורך הבריטי לא הסתפק בהבטחתו למלך, אלא גם יצא מגידרו כדי לשכ-נע את עמיתיו, עורכי העיתונים האח-רים — ובראשם העורך המכובד של

אם אתה צופה בסידרת הטלוויזיה על המלך אדוארד ה-8 והגברת ואליס סימפסון, בוודאי שאלת את עצמך: „מה הייתי אני עושה אילו עושה אילו הייתי או עורך-עיתון בבריטניה?“

הסידרה מתארת היטב את לבטי העור-כים. הם ידעו כי המלך מנהל רומן סוער מאוד עם אשה אמריקאית, המת-גרשת למענו מבעלה. אחדים מהם חשדו כי ההרפתקנית הזאת זוממת להינשא למלך, המשועבד לה לחלוטין.

היתה לעורכים דיעה מגובשת מאוד לגבי הנזק העצום הטמון בכך — לא רק כלפי המלוכה הבריטית, אלא גם כלפי מעמדה של המדינה עצמה. הדברים איר-עו בתקופה קריטית, כאשר אדולף היט-לר הפך האיש החוק של אירופה. באו-רם הימים נודעו, למעשה, זרעי מיל-המת-העולם השנייה, על כל מוראותיה ושואותיה.

בריטניה היתה זקוקה או לכל קורטוב של יוקרה וסמכות מוסדית. השערוויה

בחשאי באישון הלילה קשרי-ההשתקה בעיני הקאריקטוריסט הבריטי זו מעילה בתפקיד העיתונות

יתכן שאילו פורסמה הפרשה מייד, כאשר נודעה לעיתונים, היה ההמשך מת-פתח אחרת. קשה להוכיח זאת. אך ברור לחלוטין ששום טובה לא צמחה לאיש מקשרי-ההשתקה. היתה זאת מעילה באמון הקוראים ובתפקיד העיתונות.

איני נכנס כאן לשאלה אם צדק המלך, כאשר ביקש לשנות את סיגנון המלוכה הבריטית, וכאשר העדיף את אהבתו (מור) וזה ככל שתהיה) על פני הכתר. יתכן שיכול היה לשכנע בכך את דעת-הקהל הבריטית אילו נדונה הפרשה בגלוי בעוד מועד (אף שאני מפפק בכך מאוד). על כל פנים — אסור היה להעלים את הפרשה.

השר והפילגש

העיתונות הבריטית לא למדה לקח מפרשה זו. ולראייה: כשבור דור נקשר שוב קשרי-ההשתקה, שיכנז את האינטרס הממלכתי הבריטי.

אין להשוות את פרשת אדוארד ופרשת שרי-הצבא ג'ון דניס-פרוסומי, שקיים יחסים אינטימיים עם יצאנית, שהיתה בור-זמנית גם פילגשן של הניספך הימי הר-סובייטי בלונדון.

יש רק דמיון אחד: גם-במיקרה זה

הטיימס הלונדוני — לגנוז את הידיעה אף הם. וכך נוצר מצב מונה ביותר. העיתונות האמריקאית עיבלה בסקנדל המלכותי בצר-רה הסנסצינגם ביותר. הסקופ נמרח על העמודים הראשיים של עיתוני-התוב, והגיע גם לעימונים האמריקאיים היותר-מכובדים. כל העולם ידע על יחסיו של המלך הבריטי עם הגרושה האמריקאית. אך הציבור הבריטי לא ידע. עיתוניו, שאמורים היו לספק לו את המידע הדרוש

שאפפה את המלך יכלה לפגוע בכך. לבסוף את דעת האומה מעניינים חויר-נים ביותר לאפיינים של בכליות, להביא למשבר חוקתי האשון-במעלה.

הבטחה למלך

הסידרה מתארת כיצד הזמין המלך אדוארד (ששמו הפרטי האמיתי היה